

Bekostiging onderwijs aan leerlingen in een residentiële instelling

mei 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
2. Wetgeving	2
3. Aanvullende bekostiging JJI en GJI	3
4. Toekomst GJI	4
5. Kortdurend verblijf in de residentiële instelling	5
6. Bij vertrek uit de residentiële instelling	5
Bijlage A	6

1. Inleiding

Een kleine groep leerlingen verblijft voor kortere of langere tijd in een residentiële instelling. Dit betreft enerzijds gesloten instellingen: Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI) en Gesloten Jeugdhulp Instellingen (GJI), circa 700 leerlingen op 1 februari 2025. Anderzijds betreft het open instellingen (jeugdzorg, jeugdpsychiatrie, gehandicaptenzorg, gezondheidszorg¹).

Het overgrote deel van deze leerlingen volgt onderwijs bij een school voor speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs (hierna (v)so)².

De wijze van bekostiging van het onderwijs aan deze leerlingen wijkt af van de bekostiging van het onderwijs aan leerlingen in het gespecialiseerd onderwijs die “thuis” wonen.

In deze notitie wordt deze wijze toegelicht.

---

¹ Zie artikel 71a van de WEC voor het onderscheid gesloten en open instellingen.

² Dit zijn de scholen die verbonden zijn aan de residentiele instelling. Het kan zijn dat de kinderen/jongeren eigenlijk een ander type onderwijs zouden moeten volgen (bijv. een mbo-opleiding).

2. Wetgeving

De bekostiging van het onderwijs aan residentiële leerlingen is geregeld in de Wet op de expertisecentra (WEC).

Artikel 40 lid 16 zegt het volgende:

Een leerling die is geplaatst in een inrichting, accommodatie of residentiële instelling en die wordt toegelaten op basis van de bekostiging, bedoeld in artikel 116, vierde of vijfde lid³, wordt door die plaatsing en voor de duur daarvan aangemerkt als een leerling die toelaatbaar is verklaard tot de school voor speciaal onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs of tot de school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, behorend tot cluster 3 of cluster 4, die aan die inrichting of accommodatie is verbonden dan wel waarmee die residentiële instelling een samenwerkingsovereenkomst heeft gesloten. In de administratie van de school is over een leerling die wordt toegelaten op basis van bekostiging als bedoeld in artikel 116, vierde lid, een verklaring aanwezig van de residentiële instelling dat de leerling in die instelling is geplaatst.

Indien een leerling is toegelaten tot een school die is verbonden aan een instelling als bedoeld in artikel 71a⁴, maakt die school afspraken met het samenwerkingsverband waartoe de leerling behoorde direct voorafgaand aan de toelating tot de school, over de terugkeer van de leerling.

Voor de bekostiging van een leerling in het (v)so die woont in een residentiële instelling is voor de duur van de residentiële plaatsing dus geen toelaatbaarheidsverklaring (tlv) nodig van een samenwerkingsverband om ingeschreven te kunnen worden op de (v)so-school die aan de residentiële instelling verbonden is.

Voor alle ingeschreven leerlingen (teldatum 1 februari t-1) ontvangt de (v)so school basisbekostiging en ondersteuningsbekostiging.

---

³ Bij het bepalen van de bekostiging wordt uitgegaan van 1 februari van het voorafgaande jaar. Voor de volledige tekst, zie artikel 116 lid 4 en 5 van de WEC.

⁴ Het bevoegd gezag dat op zijn school onderwijs verzorgt aan leerlingen die zijn opgenomen in een residentiële inrichting, wordt in aanmerking gebracht voor bekostiging indien het bevoegd gezag met die inrichting of accommodatie een samenwerkingsovereenkomst heeft gesloten (voor volledige tekst, zie artikel 71a van de WEC).

Schematisch ziet dat er zo uit:

	Basisbekostiging o.b.v. aantal ll 1 feb. t-1	Ondersteunings- bekostiging o.b.v. aantal ll 1 feb. t-1	Aanvullende bekostiging
GJI en JJI lln.	Rechtstreeks door DUO	Rechtstreeks door DUO	Rechtstreeks door DUO, zie volgende alinea
Overige residentiële lln.	Rechtstreeks door DUO	Door het samenwerkingsverband* Zie artikel 124 lid 6 van de WPO en artikel 5.15 lid 6 van de WVO 2020 Bijlage A	n.v.t.

* administratieve verwerking door DUO.

3. Aanvullende bekostiging JJI en GJI

Scholen voor (v)so die verbonden zijn aan een JJI of GJI ontvangen aanvullende bekostiging. Dit is geregeld in artikel 117 van de WEC. De aanvullende bekostiging bestaat uit een bedrag per vestiging, een bedrag per toegekende capaciteitsplaats en een bedrag per onbezette capaciteitsplaats (het verschil tussen het aantal toegekende capaciteitsplaatsen en het getelde aantal leerlingen op de teldatum 1 februari t-1).

De peildatum voor de capaciteit is 1 januari van het bekostigingsjaar.

De actuele bedragen⁵ zijn terug te vinden in artikel 38 van de Regeling bekostiging WPO en WEC 20xx die jaarlijks wordt gepubliceerd.

Het aantal capaciteitsplaatsen per vestiging is gelijk aan de door de Minister van Justitie en Veiligheid toegekende capaciteit als het een JJI betreft, en aan de door de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport toegekende capaciteit als het een GJI betreft.

Jaarlijks, in september, vraagt DUO de GJI-capaciteitsplaatsen op. Ze benaderen daarvoor de zorginstellingen met de scholen en schoolbesturen in de cc.

⁵ Vanuit de extra middelen uit het coalitieakkoord van Rutte IV wordt voor de jaren 2025 t/m 2028 jaarlijks € 5 miljoen extra beschikbaar gesteld aan de scholen bij gesloten jeugdhulpinstellingen (GJI). In 2025 zijn de middelen toegekend via het ophogen van de prijs per capaciteitsplek. Voor de jaren 2026–2028 geldt een extra bedrag per vestiging en een extra bedrag per capaciteitsplek (artikel 38 lid 6 van de Regeling bekostiging WPO en WEC 20xx).

4. Toekomst GJI

In het regeerprogramma van het Kabinet Schoof (september 2024) staat:

De gesloten jeugdzorg wordt zo snel mogelijk afgebouwd. In plaats hiervan komt er een alternatief aanbod.

In november 2025 is een [overzicht landelijke mijlpalen residentieel onderwijs 2025-2026](#) door OCW gepubliceerd.

Ruim honderd professionals en beleidsmakers uit onderwijs, jeugdzorg en justitie kwamen op 13 juni om samen te werken aan verbeterkansen binnen onderwijs in de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp. In groepen werd nagedacht over oplossingen rond thema's als de samenhang tussen onderwijs, zorg en wonen, één hoofdverantwoordelijke voor de vervolgplek van jongeren, duidelijkheid over financiering en passend onderwijs op (hybride) residentiële scholen en in de wijk. Het ministerie van OCW wil de belangrijkste oplossingsrichtingen nader uitwerken in onderling samenhangende werkgroepenstructuur. Het uitwerken van oplossingsrichtingen zal plaatsvinden in vier werkgroepen:

1. Scenario's omtrent residentieel onderwijs
2. Zorg-onderwijs alternatieven
3. Kennisoverdracht rondom leerlingen
4. Juridische vraagstukken.

De opdrachtformuleringen zijn tot stand gekomen via een proces van ophalen, structureren en prioriteren van input uit bijeenkomsten, brainstorms en afstemming met vertegenwoordigende en ondersteunende partijen, onderzoekers en directe betrokkenen via onder andere werkbezoeken.

Naast de landelijke werkgroepen wordt er ook op lokaal en regionaal niveau gewerkt aan de transitie van het residentieel onderwijs. Met de subsidieregeling om- en afbouw gesloten jeugdhulp ([OAGJ](#)) is er ca. € 18 miljoen vrijgemaakt. Hiermee kunnen onderwijspartijen in de regio gezamenlijk verder invulling geven aan het zorgen dat het onderwijs de beweging maakt die aansluit bij de ambitie om de gesloten jeugdzorg kleinschalig en regionaal te organiseren en in 2030 zo dicht mogelijk bij nul gesloten plaatsingen te zijn. Voor meer informatie welke activiteiten gesubsidieerd worden met deze regeling kun je terecht op [deze website](#).

5. Kortdurend verblijf in de residentiële instelling

Soms wordt een leerling tijdelijk geplaatst in een residentiële instelling. De leerling gaat dan naar de (v)so -school die daaraan verbonden is of waarmee de instelling een samenwerkingsovereenkomst heeft, maar blijft wel ingeschreven op de voorgaande school. In dat geval kan de (v)so -school afspraken maken met de school waar de leerling staat ingeschreven en met het betrokken samenwerkingsverband over de overdracht van financiële middelen voor de duur van de tijdelijke plaatsing⁶. Op de website van het Steunpunt Passend Onderwijs staat een [handreiking](#) die hierbij kan ondersteunen.

6. Bij vertrek uit de residentiële instelling

Leerlingen die de residentiële instelling verlaten, gaan vaak terug naar het regulier onderwijs of naar het gespecialiseerd onderwijs. In dat laatste geval kan het zijn dat ze op dezelfde (v)so-school blijven of naar een andere (v)so-school gaan.

Voor het gespecialiseerd onderwijs is er vanaf dat moment een toelaatbaarheidsverklaring van een samenwerkingsverband vereist.

Het ministerie van OCW heeft in 2024 een [stroomschema](#) gemaakt om scholen voor het gespecialiseerd onderwijs en samenwerkingsverbanden te ondersteunen bij het vaststellen welk samenwerkingsverband moet oordelen over de toelaatbaarheid tot het gespecialiseerd onderwijs en de toelaatbaarheidsverklaring afgeeft.

---

⁶ Ten hoogste drie maanden, zie artikel 2.45 lid 3 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020

Bijlage A

De ondersteuningsbekostiging voor residentiele leerlingen (niet zijnde GJI en JJI leerlingen) wordt in mindering gebracht op de bekostiging van een samenwerkingsverband:

1. Het samenwerkingsverband dat normaliter voor de tlv van deze leerling verantwoordelijk zou zijn:
  - Als er al een tlv is, dan betaalt dat samenwerkingsverband;
  - Als er geen tlv is of de tlv niet in het leerlingadministratiesysteem wordt gekoppeld en uitgewisseld met het Register Onderwijsdeelnemers (ROD) van DUO, dan betaalt het samenwerkingsverband van de laatste school van vóór de plaatsing:

PO - In het primair onderwijs is sprake van een inschrijving «onmiddellijk» voorafgaand aan plaatsing in de residentiële instelling, als de periode tussen de uitschrijving bij de oude school en de inschrijving bij de nieuwe school niet meer dan 4 weken betreft (artikel 7 tweede lid van het [Besluit bekostiging WEC 2022](#)). Indien de termijn langer is dan 4 weken, bijvoorbeeld door een verhuizing naar het buitenland of een opname in een gesloten residentiële instelling, dan geldt het woonplaatsbeginsel (zie punt 2).

VO - In het voortgezet onderwijs wordt met «onmiddellijk» de inschrijving bedoeld op 1 oktober voorafgaand aan de inschrijving op de residentiële instelling omdat er alleen op die datum wordt geteld⁷.

2. Het samenwerkingsverband waar de leerling woont als er geen tlv is en/of geen school is van vóór de plaatsing. De postcode, zoals weergegeven in de gemeentelijke basisadministratie, wordt gebruikt om het verantwoordelijke samenwerkingsverband vast te stellen. Dit is meestal het samenwerkingsverband van het gebied waar de instelling staat omdat dit het woonadres van de leerling is gedurende de residentiele plaatsing.

---

⁷ Artikel 5.8 lid 1 van de WVO 2020.